

אמונת חיים

גליון שבועי לתורה וחסידות שע"י מוסדות קראלי בארה"ק

גליון שעה ♦ שנה ח ♦ אבות ג

שב"ק שלח ♦ מברכים תמוז תשפא

דברי אלוקים חיים מרוך רבינו הגה"ק זיע"א

וידבר ה' אל משה לאמר שלח לך אנשים ויתרו את ארץ כנען אשר אני נותן לבני ישראל איש אחד למטה אבותיו תשלחו כל נשיא בהם, וישלח אותם משה ממדבר פארן על פי ה' כולם אנשים ראשי בני ישראל המה.

הנה בפסוקים האלו ובכל הפרשה של שילוח המרגלים נתחבטו כל הגדולים מפרשי התורה ורבו גם רבו הפירושים, בראשונה יש להבין דעת אומרו של לך ורש"י הק' הביא לפרש שהכוונה לדעתך, אני איני מצווה לך אם תרצה שלח, לפי שבאו ישראל ואמרו נשלחה אנשים לפנינו ומשה נמלך בשכינה, ואמר הקב"ה אני אמרתי להם שהיה טובה, חיייהם שאני נותן להם מקום לטעות בדברי המרגלים למען לא יירשוה, ומה שכתוב בפסוק וישלח אותם משה על פי ה' ופירש רש"י שהכוונה שלא עבד הקב"ה על ידו של משה מלשלחם.

והקשה האור החיים הק' למה יסכים ה' על הרעה אשר ידבר לעשות לעמו ויופיע מאמרו על עצת רשעים, ולהבין הענין כתב שמצד המעשה אין בו רע, כי הלא מצינו שכמו כן שלח יהושע ב' אנשים מרגלים וירגלו הארץ, ואם כן אין הדבר מכוער מצד עצמו, ואם מצד של האנשים המרגלים שהיו רשעים, קשה דהלא מצינו שנבחרו על פי ה' הבוחן לבות וכליות, והעיד הכתוב עליהם שכולם אנשים צדיקים ונשיאי העם שנתמנו מהקב"ה, וכמו שפירש רש"י שכל אנשים שבמקרא הוא לשון חשיבות, וגם כתוב שבאותה שעה כשרים היו, וגם אמרו חז"ל שהיה הקב"ה אומר פלוני לשבט פלוני, והאיך נשתנו אחר כך באמצע השליחות להדיח את העם, ולכן כתב האור החיים הק' שלצד שכוונת המשלחים היתה רעה חה תפעול הרע בהשליח ויחזור להיות שלוחו של אדם להיות כמותו ויוליד בו תכונה רעה, מה שלא היתה בו מקודם, וכדרך שתולד הקדושה בשלוחי מצוה לטובה, ולזה הגם שהיו צדיקים בהתחילתם של ההליכה, מ"מ אחר כך נולד בהם תכונה רעה מכח המשלחים ויעצו להדיח עכ"ל.

כלומר שהגם שהיו גם שלוחי משה שהיה על פי ה' וכמ"ש וישלח אותם משה על פי ה' והיו הם באמת שלוחי מצוה, כי אין לך מצוה גדולה מלעשות שליחות של משה רבינו שהוא מאת ה' יתברך, מ"מ יען שבשליחות זו גם שמעו לקול העם ועשו הם גם כן, כשלוחם של העם ונולד בהם תכונה הרעה שלהם עד שיעצו להדיח, והיה זה אצלם בדרך טעות.

והנה לכאורה לפי זה איך נמלטו וניצלו יהושע וכלב מזה החטא של התכונה הרעה של המשלחים של העם, ובפשטות אפשר לומר שיהושע הלא משה התפלל עליו שינצל וכמו שכתוב (יג, טז) ויקרא משה להושע בן נון יהושע, ופירש רש"י שהתפלל עליו משה "י-ה יושיעך מעצת מרגלים", וכן בכלל כתוב (יג, כב) ויבוא עד חברון, כתב רש"י שרק כלב לבדו הלך לחברון ונשתטח על קברי אבות של יהיה ניסת לחביריו להיות בעצתם, הרי חזינו שניצלו אך ורק ע"י תפילה של משה על יהושע ותפילתו של כלב על קברות האבות שבחברון, ונראה שלולי זאת לא היו הם נמלטים מעצתם של המרגלים, ומכל מקום צריכים להבין למה משה לא ביקש על כולם שיצילם ה' וגם כלב היה יכול לבקש על חבריו שכולם ינצלו ולמה לא ביקש עליהם, והדבר צריך תלמוד.

המשך עמ' ב

דברות קודש מרוך רבינו עט"ר שליט"א

שלח לך אנשים ויתרו את ארץ כנען גו' ופירש רש"י לך לדעתך, אני איני מצוה אותך, אם תרצה שלח.

והנה, מזה שמשה שלח מרגלים (כמ"ש וישלח אותם משה לתור גו'), מוכח שהי' בדעתו שצריך לשלוח מרגלים. והגם שנאמר בכתוב ותקרבון אלי כולכם ותאמרו נשלחה אנשים גו' וייטב בעיני הדבר, ואמרו חז"ל (ספרי ופרש"י עה"פ) משל לאדם שאומר לחבירו מכור לי כו' כיון שראה שאינו מעכבו כלום, אמר הלוקח בלבו בטוח הוא זה שלא אמצא בו מום, מיד אמר לו טול מעותיך, איני מנסהו מעתה, אף אני הודיתי לדבריכם שמה תחזרו בכם כשתראו שאיני מעכב, ואתם לא חזרתם בכם, שמה שממע שמשה הסכים לשלוח מרגלים כדי שבנ"י יראו שאינו מעכב ויחזרו בהם (וכיון שלא חזרו בהם, לא היתה לו ברירה כו'), מ"מ, כיון שתלה הקב"ה שילוח המרגלים בדעתו של משה, באמרו שלח לך לדעתך, הרי מובן, שאילו לא היתה דעתו של משה שצריך לשלוח מרגלים, לא הי' יכול לשולחם, וכיון ששלחם, עכ"ל, שהי' בדעתו שצריך לשלוח מרגלים.

וענין זה הוא פלא גדול ביותר, למה הי' בדעת משה לשלוח מרגלים. דהנה, איתא בגמרא במסכת ברכות עה"פ עד יעבור עמך הוי' עד יעבור עם זו קניית, עד יעבור עמך הוי', זו ביאה ראשונה (שבאו בימי יהושע), עד יעבור עם זו קניית, זו ביאה שני' (כשעלו מגלות בבל בימי עזרא), מכאן אמרו חכמים ראויים היו ישראל ליעשות להם נס בימי עזרא כדרך שנעשה להם בימי יהושע כו', ופירש רש"י ליעשות להם נס לבוא ביד רמה, והיינו, שביאת יהושע היתה מתוך נס גדול וביד רמה. ומזה מובן במכ"ש אילו היתה הכניסה לארץ ע"י משה [שהרי מעשה המרגלים הי' בשנה השנית לצאתם ממצרים, היינו לפני החטא דמי מריבה, שאז היו נכנסים לארץ ע"י משה], שהיתה בודאי בנס גדול וביד רמה, שהרי הכניסה לארץ ע"י יהושע היתה ע"י מלאך, כמארז"ל עה"פ עתה באתי, אבל לא בימי משה רבך, כיון שמשה לא הסכים על מלאך, אלא אמר אם אין פניך הולכים אל תעלנו מזה, וא"כ, ומה הכניסה דיהושע שהיתה ע"י מלאך היתה בנס גדול וביד רמה, כ"ש שהכניסה ע"י משה (שלא ע"י מלאך) היתה בנס גדול וביד רמה. ועפ"ז אינו מובן למה הי' בדעתו של משה לשלוח מרגלים, הרי כאשר הכניסה לארץ היא ע"י נס גדול, אין נפק"מ החזק הוא הרפה גו' הבמחנים אם במצרים

ונראה לומר דהנה בני ישראל בהיותם במדבר הי' אצלם לחם מן השמים, ומים מבארה של מרים וכל עבודתם רוחנית ובבחינת מחשבה ודיבור, אבל לא למעשה. ורק שנכנסו לארץ ישראל החלה עבודתם הגשמית.

ע"כ רצה משה שיהיה להם סייעתא דשמיא ואתערותא דלעילא, כמאמר הפסוק אלמלא הקב"ה היה עוזרו וכו'.

זה יכול להיות רק ע"י ביטול לצדיק הדור, ע"כ רצה משה לשלוח אותם, שיהיה להם את כוח הצדיק המשלח.

אלא שהמרגלים שהיו נשיאי שבטי ישראל, לא ראו צורך להתבטל לצדיק הדור ע"כ נפלה שגגה בידם וחטאו וקיררו עינים את בני ישראל.

זהו גם מ"ש ויהס כלב את העם, ויהס הוא ענין הביטול, כיון שמצד הביטול דוקא נמשך הנתנית כח על הכניסה לארץ. זהו שגם במרגלים דיהושע נאמר וישלח יהושע גו' מרגלים חרש, דחרש הוא לשון שתיקה, כמו חרש שאינו שומע ואינו מדבר, שהו"ע הביטול בתכלית, והיינו, שגם אצל יהושע הי' ענין הביטול עצמי עכ"פ בעניני מחשבה דיבור ומעשה, וכל זה הוא לפי שהנתנית כח להכניסה לארץ תלוי בהביטול עצמי דמשה, שלכן נאמר שלח לך לדעתך. וכן הוא גם בגאולה העתידה, שע"י הביטול אל משה, דאתפשטותא דמשה בכל דרא ודרא.

יהא רעוא שנזכה להתבטל לצדיקים ולראות בישועתן של ישראל בגאולה הקרובה במהרה בימינו אמן.

ב' מרגלים, והיה חטא שהגם שעשרה נשיאים שהם עיני העדה אמרו כן כלומר שדיברו על ארץ ישראל מכל מקום היה ראוי לבני ישראל שלא לתור אחריהם, אף שהם רבים והוא ללמד לכללות ישראל שהגם שיהיה נביאי שקר או מנהיגם כירבעם ושאר גדולים ויראו שנוטים מדרך השם יתברך, לפי הפשוט לא ישמעו להם כלל, נאפשר שיהיה עוד נסיונות כאלו קודם הגאולה וציצית מתקן העיניים כדכתיב וראיתם וכו' ומביא זכרון וכו'. הרי לפנינו דיבורים קדושים שכתב ענין של רוח הקודש שאפשר שיהיה עוד נסיונות כאלו קודם הגאולה ובא ללמד שלא ישמעו לדבריהם אם רואים שהו נוטים מדרכי השם כפי הפשטות של התורה וההלכה.

ולכן עלינו להתחזק ביותר שלא לנטות מדרכי התורה אף שרואים שטובים, ורבים מזלזלים בדברים האלו, ובפרט בדברים שהאדם דש בעקבו, וביותר ענין של שנאת חנם ולשון הרע שחז"ל אמרו שכולם נכשלים באבק לשון הרע ולכן עלינו להתחזק בזה ביותר ובפרט שרואים בפרשה שלפנינו גדול העונש של המרגלים שדיברו לכאורה על עצים ואבנים של ארץ ישראל מ"מ הגיעו מזה ממש לכפירה לומר שבלתי יכולת ה' להביאנו לארץ ישראל.

ואף שיש לומר בדרך אפשר שכוונתם היתה לומר שבדרך הטבע אי אפשר להגיע לארץ ישראל, ולכן אין סומכין על הנס, מ"מ היה זה חטא מכיון שה' הוא הנותן לנו את הארץ, ומתנה הוא מן השמים הוא ולכן אם נותנין מתנה נותנים אותה בעין יפה מבלי שום קושי, ולכן היה להם להאמין ביכולת השם לעשות ניסים גלויים, ולא לפחד מיושבי הארץ, ולכן כתוב ויתורו את הארץ אשר אני נותן להם ואם יתבוננו בזה שהוא כביכול נותן לנו את ארץ ישראל לא היו מגיעים לאלו הדברים שדברו בגנות הארץ והגיע לדיבורים של עבירה לומר שח"ו אין בכוח ה' ליתן ולהביא את העם לארץ.

ולכן עלינו להתחזק ביותר באמונה ובטחון בה' שהבטיח לנו את הגאולה השלימה מבלי שום ספק שיעשה זאת ה' זה אחד מן הי"ג עקרי האמונה שכתב וסידרם הרמב"ם שחייב כל יהודי להאמין בהם, שאם ח"ו לא מאמין בהם הוא נקרא כופר, ולכן כתבו הספרים הק' לנהוג להגיד כל יום את העקרים של האמונה בפה, וכמו שנדפס בסידורים נוסח "האני מאמין" ומי שהיכולת בידו ובפרט אנו שזכינו לנוסח הארוך שסידר אדמו"ר הזקן בספר שומר אמונים, ולכן ראוי לומר זאת לכל הפחות פעם אחת בשבוע, ובזכות שנתחזק באמונה וביטחון ובשמירת הלשון נזכה להגאולה השלימה ונזכה לארץ ישראל לגור בה בקדושה ובטהרה ובקיום כל המצות התורה ולבנין בית המקדש במהרה בימינו אמן

והתחזקתם

דברי התעוררות בעניני דיומא מהוד מרן רבינו עט"ר שליט"א

הנה רואים אנו שבשלושת האסונות שאירעו ל"ע, בלג בעומר במירון, ובחג השבועות בגבעת זאב, נהרגו ונפצעו אברכים ובחורים יר"ש וכן מאלו שנפגעו במגיפת הקרוונה, רוב רובם היו זכרים.

ובנוסף לזה הסתלקו ל"ע אנשים צעירים מהמחלה הידועה, כשרובם הם אברכים.

ואין אנו יודעים על מה ועל למה? מה שבטוח הוא שזה בא לעורר אותנו, לתקן דרכינו ולתקן את הדרוש.

אלא מה שאנו רואים ב"ה שהנשים הצדקניות ניצלו מהגזירה, ולא היו כמעט מעורבים בכל הנ"ל.

וניתן לומר שזה רבות בזכות זאת, שהם אינם מעורבים במחלוקות ריב ומדון, שפושה בעיקר אצל הזכרים. וכן הנשים הצדקניות ובנות ישראל, חיים יותר עם אמונה ותמימות.

וחשבתי ומצאתי רמז לזה בזמר "אשת חיל מי ימצא" - וא"ת עלית על כולנה - וא"ת ר"ת ותרנות א'מונה ת'מימות

ע"כ נקיים את אשר צוה השי"ת, כמה פעמים בתורה והתחזקתם, חזק ואמץ, וה' אמר ליהושע כמה פעמים חזק ואמץ, ומשה רבינו צוה למרגלים והתחזקתם ולקחתם מפרי הארץ.

ונראה ראשית לכל להתחזק בשלשה הדברים, שימנעו מחלוקת וצרות עין והם ו'תרנות א'מונה ו'תמימות, בזכות זאת יקויים בנו "ואת עלית כולנה".

ונראה לומר דלפי דברי קודשו של האור החיים הק' שזה שנהפך ליבם לרע היה משום התכונה הרעה שבא מכוח המשלחים אותם, ולכן לא הועיל עליהם תפילה משא"כ יהושע וכלב שהם נשלחו אך ורק ע"י ציוו ה" וע"י משה בלבד, זה לפי מש"כ בספר הק' מאור ושמש על פירוש רש"י שכתב שלח לך, לדעתך, אני איני מצוה לך ואם תרצה שלח, דקשה הא כתוב בפירוש וידבר ה' אל משה שלח לך וכתוב וישלח אותם משה על פי ה', שנראה שצוה לו השם וישלח אותם, וגם הקשה מפני משה שלח י"ב אנשים, הלא שני אנשים היה די לשלוח וכמו יהושע שלא שלח רק שני אנשים כדכתיב בספר יהושע (ב', א')

ולכן כתב המאור ושמש שבאמת הקב"ה צוה למשה שישלח מרגלים, אך לא צוה על יותר משנים, כי לפניו יתברך שמו, גלוי וידוע שרק שנים מהם שהם יהושע וכלב ישארו באמונתם, אבל יתר המרגלים היה מפני שבאו בני ישראל לפני משה, וכמו שמצינו שמשה רבינו הוכיחם על כך, שנאמר (דברים א, כב) ותקרבון אלי כולכם וגו' ונשלחה אנשים, ולזה הוצרך משה למלאות תאוותם, והם הוציאו דיבת הארץ. זה מה שכתוב וישלח אותם משה על פי ה' כולם אנשים דהיינו צדיקים, ומיעוט אנשים שנים, שהם כלב ויהושע אבל הנשארים לא הלכו על פי ה' רק מעצמם, ולזה פירוש רש"י אני איני מצוה לך, דהיינו שהכוונה לשלוח יותר משנים, ואם ילכו חייהם שאני נותן להם מקום לטעות, כי הקב"ה הוא בוחן לבות וכליות ומגיד מראשית אחרית עכ"ל.

ולפי זה יוצא כפתור ופרח דברי האור החיים הק' שכח המשלחים גרם תכונה רעה על המרגלים זה אך ורק העשרה מרגלים שהם נשלחו ע"י ישראל נשיא לשבט, אל כלב ויהושע נשלחו על פי ה' ע"י משה, ולכן לא יצא מהם תקלה, אבל צריך להבין דאם כן למה הצריכו תפילה הן כלב והן יהושע, ואפשר לומר שאע"פ כן בלי תפילה היו הם בסכנה שהם יעשו כעצת הרבים שהם עשרה ואילו הם רק שנים, ויש לומר אחר רבים להטות ולכן הצריכו תפילה שלא יכלו אחרי רבים לרעות ח"ו כן אפשר לומר בדרך אפשר.

ולכן גם מובן שלא התפללו משה וכלב על יתר האנשים, כי התפילה כבר לא היה עוזר כי היה בבחינת "שתם תפילתי" וכמו שכתוב במגילת איכה, מכיון שהתכונה הרעה פעלה בחזקה עליהם מבלי יועיל תפילה.

וכדי להבין זאת איך אפשר כזאת שהתכונה הרעה יפעל כל כך, נוסיף להביא דברי קודשו של הרה"ק בעל השפת אמת מגור זצוק"ל שכתב בספר דברים על הפסוק הנ"ל לעיל בדברי המאור ושמש, ותקרבון אלי כולכם ותאמרו נשלחה אנשים וגו' ואמר משה רבינו (שם, כג) ויטב בעיני הדבר ואקח מכם שנים עשר אנשים איש אחד לשבט, ופירש שם רש"י הק' ויטב בעיני הדבר אבל לא בעיני המקום וגו' והקשה רש"י דאם בעיני משה היה טוב למה אמרה בתוכחות, ורש"י פירש מה שפירש ע"ש, אבל בשפת אמת כתב שנראה שגם על זה הוכיחן משה לומר להם שהם גרמו להיות הוטב גם בעיניו, והביא בשם מורו זקינו ז"ל שהדיינים תלוין במעשיהן של ישראל, ולכן כשהיה משה רבינו בעצמו מנהיג הכל, היה החטא שלהם נוגע גם בו ולכן העמיד משה שרים, וכאן כתוב ותקרבון אלי כולכם ופירש"י בערבוביה, ולכן שהיו כולם באים ואמר נשלחה וכו' הם גרמו שהוטב בעיניו, כלומר בעיניו של משה עצמו, וסיים השפת אמת זה צריך כל אחד לידע שמעשיו מגיעים גם למנהיגם הן למטה (כלומר לרע) והן למעלה (כלומר לטוב) ועל ידי זה ישמור אדם מעשיו כראוי עכ"ל.

הרי לפנינו שגם נגע התכונה של המשלחים גם על משה רבינו ע"ה, ולכן אמר להם בתוכחתו שהם גרמו שהוטב בעיניו שליחות המרגלים מה שלא הוטב בעיני השם, מכיון שמעשי ישראל נוגעין גם למנהיגי ישראל וכו"ל.

ונביא גם את דברי קודשו של החידושי הרי"ם מגור שכותב בספרו הנקרא בשם ספר הזכות בפרשת שלח שכתוב בפרשת ציצית ולא תתורו היא לתקן חטא המרגלים מה שפירש רש"י שליבא ועינא הם

כַּנְיָנִי הַיִּים

שלח אנשים (י"ג-א').

על הכתוב "לך לך" שנאמר אצל אברהם אבינו דרשו חכמינו: "להנאתך ולטובתך". בדומה לזה אפשר לפרש גם את "שלח לך", שהרי נגזר על משה רבינו שלא יכנס לארץ-ישראל, ואם כן הודות למרגלים, אשר הוציאו את דיבת הארץ ועיכבו את כניסת ישראל לארץ ארבעים שנה, צמחה טובה למשה שניתן לו לחיות עוד ארבעים שנה.

תפארת יהונתן

היש בה עץ אם אין והתחזקתם ולקחתם מפרי הארץ וגו'. (יג,ב)

כלומר היש בה עץ – צדיק, ולא די בצדקותו ויתחקו אחריו אם הוא גם בבחינת "אין" – ומתנהג בענוה ובשפלות, אשר בזה ייבחן אם צדיק הוא אם לא, ואזי אית בכחו להגן על יושבי הארץ. ואמר עוד **והתחזקתם בעצמכם ולקחתם מפרי הארץ** – לבדוק האם פרותיהם – היינו בניו היוצאים אחריו כמותו, וכדחזינו גבי ענר אשכול וממרא אפילו שהם היו צדיקים לא השתדך אברהם עמם כי בניהם לא הלכו בדרכיהם.

חוקי חיים

למטה יוסף למטה מנשה גדי בן סוסִי. (י"ג . י"א)

וקשה למה לא נאמר גם למעלה באפרים יוסף למטה אפרים. ונראה דהנה מנשה היה הבכור, ועל כן היה מגיע לו מצד הדין שיהא נקרא השבט על שמו מכח ירושת אביו, ולכן נחשב שבטו למטה יוסף. אבל אפרים זכה להיות שבט בפני עצמו לא מכח ירושה, אלא מצד גדולת וחשיבות עצמו שראה יעקב אבינו שהוא יגדל מאוד, לכן לא נאמר בו למטה יוסף.

דברי אברהם

עלו זה בנגב ועליתם את ההר (יג,ז).

נגב רומז לתורה ע"ד הרוצה להחכים יורים (ב"ב, כה) הר רומז ליצר הרע ע"ד צדיקים נדמה להם כהר (סוכה נב). **עלו זה בנגב** על ידי שתתדבקו בתורה, **ועליתם את ההר** אף היצר הרע יתעלה, בבחינת ברצות ה' דרכי איש גם אויביו ישלים עמו. (משלי טז, ז).

ישועות משה

והתחזקתם ולקחתם מפרי הארץ (יג,כ).

ההתחזקות והתאמצות הוא עיקר הפרט הגדול בעבודת ה', לזה צוה השי"ת כמה פעמים בתורה והתחזקתם, חזק ואמץ, וה' אמר ליהושע כמה פעמים חזק ואמץ, ומשה רבינו צוה למרגלים והתחזקתם ולקחתם מפרי הארץ, כי ידוע שעיקר מכשולם היה שהיה אז ימי קטנות ונפלו בדעתם ולא חזקו עצמם.

שומר אמונים

הטובה היא אם רעה (י"ג י"ט).

הארץ טובה היא, אפילו אם תראו כי רעה היא... קדושת ארץ-ישראל מצויה וקיימת תמיד, אלא שהיא מכוסה ונסתרת. מתחת ה"רע" השטחי שלה מסתתר ה"טוב", וכאשר נכנסים אליה אזי נחשפת הקדושה הנסתרת.

ספר הזכות

ונהי בעינינו כחגבים וכן היינו בעיניהם. (יג, לג)

"שמענו אומרים זה לזה נמלים יש בכרם כאנשים". והוא תמוה, כי מה לנמלים כאן, והלא בפסוק כתוב "כחגבים". ונראה, דאיתא בילקוט שמעוני (עה"פ וישלח אותם משה) שתלמי אמר להם: על מה באתם, וכי אתם רוצים לכבוש את ארץ ישראל, הלא כל הארץ של הקב"ה, והוא נתן לנו, ואם כן יהיה גזל בידכם. וענו: לא, ושגרום בשלום ולא הרגום. והנה חז"ל אמרו (עירובין ק): אלמלא לא ניתנה תורה היינו למדין איסור גזל מנמלה, שאינה לוקחת מאחר. והו שפירש רש"י ז"ל: "שמענו אומרים זה לזה נמלים יש בכרם כאנשים", כלומר, אנשים אלו אשר נמצאים עכשיו בכרמים רחוקים מגזל כנמלים, ועל כן לא יקחו מהם את ארץ ישראל, כמ"ש בילקוט שכן אמר להם תלמי. אמנם באמת אינו כן, אלא כמו שפירש"י בריש פרשת בראשית: "ברצונו נתנה להם וברצונו נטלה מהם ונתנה לנו", ואינו גזל.

קדושת לוי

ראשית ערסתיכם חלה תרימו תרומה (ט"ו-כ).

בזמן שתינוקותיכם עודם מוטלים בעריסות, תרימו אותם כבר מעתה להשם-יתברך על-ידי המצוות המרומזות במילה "חלה": ח' ימי מילה, ל' ימי פדיון הבן, ה' שנים למקרא.

אורח לחיים

עובדות חיים

טובה הארץ מאד מאד (י"ד-ז').

כאשר הרה"ק רבי שמחה בונם מווארקי ישב בירושלים בא לפני חסיד שעלה מפולין לארץ ישראל וקבע את דירתו בירושלים, אך לא היה מסוגל להתרגל לתנאי החיים הקשים ששררו אז בירושלים והחליט לשוב לפולין. החסיד בא לקבל ברכת פרידה לפני צאתו לדרך. כאשר הלה סיפר לו את הסיבה לעזיבתו, נעקרה אנחה מרה מלבו שלרבי שמחה בונם והוא אמר לו: רחמים בלבי עליך, יהודי! כנראה לא מצאת חן בעיני ירושלים עיר הקודש, שאילו מצאת חן בעיניה, היתה גם היא, ירושלים, מוצאת חן בעיניך. נכנסו הדברים ללבו של אותו חסיד, ולא עברו ימים מועטים עד שחזר בו מדעתו לנסוע ונשאר לגור בין החומות.

מקושש עצים. (ט"ו . ל"ו)

חסיד אחד של הצדיק מרוז'ין צ"ל, נזדמן לו פעם אחת להיות אצל הצדיק ר' מאיר'ל מפרימישלאן זי"ע. והיה האיש מהרהר בלבו, כי רבו הצדיק מרוז'ין, הוא רבי באמת, אבל לא הצדיק מפרימישלאן. הרגיש רבי מאיר'ל בדבר. פתח ואמר לו: אמור נא לי מדוע דנו את ה"מקושש עצים" בעונש חמור כזה? לא ידע החסיד כוונתו בשאלה זו, ושתק. הוסיף רבי מאיר'ל ואמר: העצים נקראים הצדיקים, כמו שכתוב: "היש בה עץ אם אין". מקושש עצים הוא זה שאומר צדיק זה הוא רבי, וצדיק זה הוא אינו רבי.

(מפי סופרים).

והיה לכם לציצית וראיתם אותו וזכרתם את כל מצות ה'. (ט"ו-ל"ט)

מסופר על מעלת הציצית, המסוגל לשמירה כמ"ש בחז"ל הק', שפעם בא יהודי לפני הרה"ק ר' יהושע מבעלזא זי"ע בבכי'ה גדולה על צרת נפשו מבנו שסר מן הדרך והוכרח לגרשו מביתו והלך מדחי לדחי עד שירד לדיוטא התחתונה רח"ל, ורוצה עתה להיות מעורב בין הגוים... אמר לו הרה"ק שיתחיל לקרבו ולהחזירו לביתו ויראה להביאו אליו קודם שילך ויתחבר עם הגוים... כשחזר לעירו מצא שהוא סובב ברחובות בלבוש בלאים בעירום ובחוסר כל, והחזירו לביתו והאכילו והשקוהו ותפר לו בגדים נאים עד שנתקרב אליו, וכשהגיע הזמן שהחליט להתחבר עם הגוים ביקשו אביו שיסע עמו אל הרה"ק להתברך מפ"ק, וענה הבן שמסכים הוא לנסוע עמו, אם חושב הוא שהרבי יניאו מרצונו להנשא עם הגוים טועה הוא בזה. בבואם לבעלזא קירבו הרה"ק ושאלו האריך אינו מתיירא להתחבר עם הגוים... אולי הם ממשפחת רוצחים וליסטים והשיבו שמכירם מקרוב והם אנשים מהוגנים, אל הרה"ק בכל זאת היות ואתה הולך לבין הנוכרים שהוא מקום סכנה אתן לך טלית קטן מצוייץ ותלבשנו מתחת בגדיך ויהיה לך לשמירה... לבקשה צנועה כזו הסכים הלה ולבש את הטלית קטן מתחת לבגדיו וציוה הרה"ק לאבי הנער שילך עמו ללותו, כשמוע האב דברי הרה"ק זי"ע, נשבר לבו בקרבו בחושו שהרה"ק יניא אותו מכל הצעד הזה ועתה מצוהו לילך איתו, הריגיעו הרה"ק ואמר ה' יצליח דרכך.

וכשהגיע לשכונת הגוים והתחבר עם חבר מרעיו והשתכר עמם והוחם לו והתחיל להזיע ופשט את הבגד העליון ונתגלה קצת מהטלית קטן שעל גופו וכשראוהו הנכרים התחילו לגדפו ולהכותו שבא לרמותם ועדיין נשאר יהודי בסתר לבו, ולולא שאביו היה שם לא היה נשאר בחיים שהצילו מידם וגרשוהו בחרפה ובזז וחזר לבית אביו ואל כור מחצבתו בס"ד.

שמעו דבר השם **האזינו לשיחות ודרשות**

של מרן רבינו הגה"ק זי"ע ויבלט"א מרן רבינו שליט"א

בקול קראלי – 074-7962278

נעימות חיים

הוא ראשי-תיבות: "ויאמר סלחתי כדברך", וחסר עדיין שם ה' אחרי ויאמר, ושני יהודים הבאים ביחד לשתות הכוס באופן הנזכר, הם ממלאים את הפסוק בשם ה', ואז הפסוק הוא כתיקונו: "ויאמר ה' סלחתי כדברך". ובענין זה ידוע שאחד מהצדיקים הסביר פעם שלמה לאות צדי"ק קוראים לו צדיק, משום שהוא סוחב על גבו יו"ד קטן. (באידיש: יהודי) אז שאלוהו הסובבים אותו: אם כן גם האל"ף סוחב יו"ד קטן על גבו, למה אין נקרא הוא גם צדיק? ענה האל"ף נכון הוא שהוא סוחב עליו יו"ד (יהודי) אבל אם תראו טוב, הוא גם דורך על יו"ד, ולסחוב יהודי בזמן שאתה דורך על יהודי, אינך יכול להקראות צדיק...

ונסיים עם זה שחסידי אחד, שהיה גם למדן בתורה, התאונן פעם לפני הגאון הצדיק ר' מנחם מנדל מקוצק זי"ע, שאין לו זכרון בלימוד. השיב לו הצדיק: סגולה לזכרון יש בתורה, והוא, מה שכתוב: (ט"ו, מ') "ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם (כי) למען תזכרו".

ויאמר ה' סלחתי כדברך. (י"ד, כ') סיפר פעם היהודי הקדוש מפשיסחא זי"ע: כשהייתי ילד, ולמדתי אל"ף ב"ת אצל מלמד אחד, למדתי לעצמי לימוד גדול, כי שנים שיושבים יחד לשתות כוס משקה, וכל אחד ואחד מבטל את עצמו בפני חברו, ואינו רואה את עצמו גבוה במעלה עליו, אז השי"ת סולח להם עוונותיהם. שכן בזמן שלמדתי אצל המלמד דרדקי אל"ף ב"ת, שאלתי אותו: "מה זו נקודה אחת?" והשיב לי: "יוד". ושאלתי עוד: "ומה הן שתי נקודות?" והשיב לי: "שני יו"דין הם שם-הקודש. ואח"כ שראיתי שתי נקודות באורך בין פסוק לפסוק (:), חשבתי גם שזה הוא שם הקדוש ברוך הוא, אז אמר לי המלמד: כלל זה יהיה בידך: אם כתובים שני יו"דין ישר, שניהם עומדים בשוה, ולא אחד על גבי חברו, זהו שם ה' ברוך הוא; אבל שני יו"דין באורך, זה על גבי זה - אינו שם השם. מזה למדתי, מסיים הרב הקדוש מפשיסחא: ששני יהודים כשבאים ביחד, וכל אחד אינו מחזיק את עצמו גבוה מחבירו, הם בבחינת שם ה' ברוך הוא. והנה, כוס"

רמזי חיים

הליכות חיים

הרה"ג גמליאל הכהן רבינוביץ שליט"א
מו"צ בק"ק קראלי ומרבני רחובות

ועתה יגדל נא כוח ה'

בפרשתנו פרשת שלח כתוב: ועתה יגדל נא כח אֲדֹנָי כְּאֲשֶׁר דְּבַרְתָּ לְאֹמֶר. (במדבר י"ד י"ז)

חשבתי רמז ב"ה שהנה ראשי תיבות וסופי תיבות: "יגדל נא", בגימטריא "אמן", רמז שבכוח עניית אמן ממש מגדילים כוח של ה', וזה יגדל נא כוח ה'.

יש להטעים עוד ב"ה שהאותיות הנשארות באמצע [מהמילים "יגדל נא"] זה "גד", היינו "מזל טוב" (ראה רש"י בראשית ל' י"א, בא "גד", בא "מזל טוב" וכו' ע"ש), רמז שבכוח עניית אמן כראוי, בא מזל טוב לאדם ולכל משפחתו. וכן "גד", גימטריא 7, רמז לשבעה ימים בשבוע, שבכולם יזהר מאד בעניית אמן כראוי, ועל ידי זה יגדל נא כוח ה'.
אמן כן יהיה רצון.

דיבר לשון הרע בחלום

בפרשתנו פרשת שלח (במדבר י"ג, ב') כתוב, שלח לך אנשים, וגו', וכתב רש"י, וז"ל: למה נסמכה פרשת מרגלים לפרשת מרים, לפי שלקתה על עסקי דיבה שדיברה באחיה, ורשעים הללו ראו ולא לקחו מוסר. עכ"ל.

הסתפקתי מי שדיבר לשון הרע בחלום, מה דינו ותקנתו.

וידידי הגאון רבי ברוך דדון שליט"א מח"ס "גם ברוך יהיה", וש"ס, כתב לי וז"ל: הנה כבר נשאל בכיצא בו הגאון רבי חיים פלאגי' זצ"ל בשו"ת חיים ביד (סימן נ"ב), אודות מי שנשבע לשקר גמור בחלומו, האם צריך כפרה, והשיב דאינו צריך, לא מבעיא אם חלם שעושה מעשה עבירה, כגון שכותב בשבת וכדומה, אלא אפילו עבירה שבדיבור, כגון שבועת שקר, אין צריך כפרה, מאחר שהיה ישר, כנשבע לשקר, וכו', כי השינה עצמה חשיבא אונס גמור. עכ"ל, וכ"כ גם בספרו לב חיים ח"ג (סימן נ"ט) גבי החולם שבירך את ה', ר"ל. וכ"כ שם ח"ב (סימן ס"ז) גבי החולם שחילל שבת. וכ"כ גם בשו"ת באר משה ח"ג (סימן קע"ב) גבי מי שחלם שחילל שבת בהוצאה. יעו"ש.

ואולם הגאון רבינו יוסף חיים זצ"ל בשו"ת רב פעלים ח"ב (יו"ד סימן ל"ב) חלק על דברי הגר"ח פלאגי', וכתב שמי שחלם בשאר ימים שהוא יום כיפור ואוכל בו, וכן ראה שמחלל שבת, יש לו לחוש למראה חלום זה, אולי מראין לו כן להודיעו שחילל שבת מקודם, או יום הכיפורים בשוגג, והרגיש, ומורים לו מן השמים לעשות כפרה, ואף שחכם יפתור לו החלום בענין אחר, מכל מקום השתא דלית ליה פתרי, יש לחוש אולי פתרונו הוא כן, לעשות כפרה על קדמת דנא, וכן הוא הדין ברואה שנשבע לשקר, או עבירה אחרת, שיש לו לעשות כפרה, על עוונו שעשהו, ולא אדעתיה, וצריך לו כפרה. יעו"ש.

והנלענ"ד בנידון דידן, אם דיבר לשון הרע בחלום, קיל טפי משאר איסורים עליהם דברו החכמים הנזכרים, דהא כל הטעם לאיסור לשון הרע הוא כדי שלא ירבו מחלוקות בישראל, וכמו שכתב הרמב"ן (דברים פרק כ"ג פסוק י'), וכן הביא בספר חפץ חיים (כלל י' בבאר מים חיים אות י"ח) גבי איסור רכילות. יעו"ש. וכאן מה מחלוקת הרבה, ? ומה נזק גרם לאותו האיש שדיבר או שמע עליו לשון הרע בחלומו, ? והרי זה כמדבר בינו לבין עצמו, דלא הוסיף ולא גרע.

ומכל מקום אם דיבר או שמע לשון הרע בחלום, טוב ונכון שיהרהר בתשובה. ואם יודע שאכן דיבר לשון הרע במציאות, ולא בחלום, הרי זה שחלם מהרהורי ליבו, ובוודאי שיש לו לשוב בתשובה, ושב ורפא לו. (עכ"ל).

זכות הפצת המעיינות וחיזוק האמונה

והדפסת גליון פרשת שלח

נדבת אנשי שלומינו הנדיבים בעם

הגה"צ רבי מנחם מנדל טוביאס שליט"א

גאב"ד "דרכי שמואל" ומרבני אנ"ש

לרגל נישואי הנכד בשעטומ"צ

הרה"ג ר' יוסף נוסבוביץ שליט"א

לרגל נישואי הבן בשעטומ"צ

הרה"ח ר' אהרן יוסף קורניצר הי"ו

לרגל נישואי הבן בשעטומ"צ

זכות הצדקה וזיכוי הרבים תעמוד להם לעד